

EXPUNERE DE MOTIVE

În cadrul strategiei Uniunii Europene, definită la Lisabona, subliniind caracterul pluridimensional al politicilor de incluziune socială, România s-a angajat prin Legea nr.47/2006 privind sistemul național de asistență socială în direcția unei abordări globale a politicilor de dezvoltare socială.

Legea menționată mai sus pleacă de la principul unei coordonări strânse a politicilor și programelor destinate copiilor, familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice etc., la nivel central.

Pentru a completa aceste obiective de coerență și de transversalitate în domeniul politicilor sociale, Legea-cadru a sistemului național de asistență socială nr.47/2006, prevede realizarea unei noi construcții instituționale în scopul stabilirii unui mecanism unic de organizare al sistemului de asistență socială, a modalităților de finanțare, a tipurilor de prestații, a beneficiarilor și a nevoilor concrete ale acestora.

Aceste măsuri se înscriu în cadrul pregătirii aderării României la UE care are la bază mai multe obiective, și anume:

- asigurarea egalității cetățenilor în fața legii și organizarea unei egalități efective a drepturilor;
- întărirea eficienței politicilor sociale prin evaluări regulate;
- favorizarea unei imagini unificate și globale a domeniului social;
- întărirea mijloacelor de control al gestiunii fondurilor publice.

De asemenea, Raportul de monitorizare al Comisiei Europene din mai 2006 evidențiază pe larg eforturile depuse de Guvernul român în ceea ce privește întărirea controalelor și a combaterii corupției în toate domeniile.

În baza prevederilor art.29 din Legea nr.47/2006 privind sistemul național de asistență socială, în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei se înființează Inspekția Socială ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, care are drept scop controlul implementării legislației în domeniu, precum și inspectarea activității instituțiilor publice și private, responsabile cu furnizarea prestațiilor și serviciilor sociale.

Conform Planului de Măsuri Prioritare pentru Integrare Europeană și a angajamentelor asumate de România, Inspectia socială trebuie să se organizeze începând cu 1 ianuarie 2007, fapt pentru care în vederea organizării și funcționării acestei instituții este necesar a se adopta măsuri imediate pentru stabilirea cadrului normativ. Neadoptarea cadrului normativ necesar prin utilizarea procedurii de legiferare pe calea ordonanței de urgență va conduce la nerespectarea unor angajamente asumate în vederea integrării României în Uniunea Europeană, dar și la imposibilitatea efectuării acțiunilor de control și de evaluare a modului în care se respectă legislația în domeniul asistenței sociale. Aceste elemente constituie situații extraordinare și vizează interesul public.

De asemenea, actul normativ pentru înființarea Inspecției Sociale este inclus în Programul Legislativ al Guvernului pe anul 2006, cu termen de adoptare – luna decembrie 2006.

În acest sens, a fost promovată prezenta ordonanță de urgență, care reglementează înființarea Inspecției Sociale, care prevede, în principal următoarele:

- principiile și valorile care stau la baza misiunilor de inspecție socială, respectiv respectarea drepturilor sociale ale cetățenilor, transparență și responsabilitate publică, flexibilitate și abordare globală, promovarea diversității, creativității, concurenței și competitivității și gestionare eficientă a resurselor umane și materiale;

- funcțiile Inspecției sociale, specifice și instituționale, precum și atribuțiile care decurg din acestea, astfel:

1. **funcții** : de control, de evaluare; de consiliere, de autoritate de stat, de comunicare, de formare, de reprezentare și de administrare.

2. **atribuții**: inspectează modul în care sunt respectate prevederile legale, constată natura faptelor care încalcă prevederile legale, constată contravenții și, după caz, aplică sancțiunile prevăzute de lege, desfășoară activități de investigare socială, inspectează furnizorii de servicii sociale publice și privați, întocmește rapoarte scrise în urma fiecărei inspecții, organizează și coordonează activitatea de formare, informare și documentare în domeniul inspecției sociale, elaborează propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ existent etc.

- organizarea Inspecției Sociale la nivel central și local;

- înființarea de inspectorate sociale la nivel județean, respectiv al municipiului București;

- conducerea Inspecției Sociale de către un Inspector General de Stat, înalt funcționar public, cu funcție asimilată funcției de secretar general;

- categoriile de personal care vor asigura funcționarea Inspecției Sociale;

- instituirea funcției de „inspector social” în cadrul funcțiilor publice specifice, pentru care se va elabora un statut special;

- drepturile, obligațiile și atribuțiile principale ale inspectorilor sociali;

- finanțarea activității Inspecției Sociale.

Se impune includerea funcției de inspector social în categoria funcțiilor publice specifice datorită complexității atribuțiilor, precum și a domeniului în care aceștia își desfășoară activitatea.

Drepturile, obligațiile și incompatibilitățile specifice, altele decât cele stipulate în Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare vor fi cuprinse în statutul special care se aprobă prin lege.

Inspectorii sociali își desfășoară activitatea în domeniul asistenței și incluziunii sociale, având drept scop principal garantarea respectării drepturilor sociale ale cetățenilor. Aceste domenii sunt reglementate de o multitudine de acte normative - legi organice, legi ordinare, hotărâri ale Guvernului, ordine ale conducătorilor instituțiilor administrației publice centrale și locale -, elaborate nu numai de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, ci și de alte autorități ale administrației publice centrale, dacă am evidenția doar instituții care administrează politicile și programele privind drepturile copilului, familiei, persoanelor cu handicap, persoanelor vârstnice, persoanelor dependente de consumul de droguri etc.

Atribuțiile inspectorului social însumează abilitățile unui expert în legislație, ale unui evaluator al calității serviciilor, dar și cunoștințe din domeniul financiar sau proceduri aparținând diversilor donatori internaționali.

Inspectorul social, pe lângă pregătire profesională și experiență, trebuie să dețină abilități de comunicare, dar și o capacitate reală de analiză și sinteză pentru a redacta rapoartele referitoare la eficiența implementării politicilor și programelor naționale.

De asemenea, în domeniul serviciilor sociale, este necesar ca inspectorul social să dispună de flexibilitate și cunoștințe aprofundate privind principiile calității și standardizare, pentru a nu obstrucționa dezvoltarea serviciilor sociale, dar și pentru a garanta respectarea drepturilor beneficiarilor.

Pentru garantarea calității actului de inspecție, condițiile de recrutare sau gradele de încadrare a inspectorilor sociali necesită o abordare diferită decât cea prevăzută în legislația referitoare la funcția publică generală. În același context, pentru prevenirea și combaterea oricărui potențial act de corupție, drepturile inspectorilor sociali trebuie să le confere acestora și o poziție solidă în fața persoanelor sau instituțiilor supuse, mai ales, activităților de control.

Prezenta ordonanță de urgență prevede că, în conformitate cu reglementările cuprinse la art.50 din Legea nr.47/2006, Inspecția Socială va prelua toate atribuțiile Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului, Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap ale Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și structurilor sale deconcentrate, stabilite de lege, cu privire la realizarea activităților de control și aplicarea sancțiunilor contravenționale.

În ceea ce privește funcțiile specifice, respectiv controlul, evaluarea și consilierea, activitatea Inspecției Sociale se bazează pe investigații riguroase efectuate la fața locului, plecând de la o analiză concretă a situațiilor și va trebui să țină cont de domeniul de inspecție și de rigiditățile instituționale și să însoțească constatările de recomandări, pentru a contribui la ameliorarea practicilor și regulilor acestor practici.

Inspecția Socială va funcționa efectiv într-un termen de 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României a ordonanței de urgență.

Inspecția Socială se înscrie în cadrul unei structurări administrative și a unei politici sociale conforme cu intrarea în Uniunea Europeană din următoarele considerente :

- favorizează o viziune unificată și globală a domeniului de dezvoltare socială,
- permite să se capitalizeze experiența străină, îndeosebi din statele membre UE prin analize comparative sau cooperări,
- asigură o bună implementare a politicilor sociale și a procedurilor publice prin intermediul unor evaluări regulate a rezultatelor precum și a administrațiilor și ale organismelor care implementează aceste politici,
- întărește mijloacele de control al managementului resurselor umane și al gestiunii fondurilor publice, inclusiv fondurile europene și internaționale.

Inspecția Socială va trebui să efectueze investigații în domenii până în prezent separate, dar va trebui mai ales în permanență să confrunte validitatea regulilor impuse cu observațiile din misiunile pe care la va efectua la fața locului.

Referitor la cheltuielile de înființare, acestea vor fi susținute din fonduri PHARE, în baza proiectului de înfrățire instituțională „Întărirea capacității administrative a Inspecției Sociale”, din 23 noiembrie 2005 - proiect PHARE: RO 03/IB/SO –06 care se va termina în iunie 2007.

Două alte proiecte de asistență tehnică ale Uniunii Europene vor demara înainte de 2007, cu scopul de a finaliza reforma asistenței sociale în toate dimensiunile: este vorba de crearea unui observator social și a unei agenții de prestații sociale. Aceste două instituții vor contribui, alături de Inspecția Socială, la o mai bună cunoaștere a realităților sociale românești și la progresele calitative care trebuie introduse în organizarea actuală.

Inspecția Socială va contribui la asigurarea unor politici sociale efective în cadrul unei organizări deconcentrate și descentralizate și egalitatea cetățenilor în fața legii, cu privire la drepturile sociale și la serviciile sociale, acordând o atenție deosebită protecției persoanelor vulnerabile sau în dificultate.

Menționăm că a fost realizată îndeplinirea procedurilor aplicabile potrivit prevederilor Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului privind Inspekția Socială, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU